

Kleine gids SRH

Steunend Relationeel Handelen

Jean Pierre Wilken Dirk den Hollander

lucidus aer, n
e mi, tor, t r
re, fac
s p, fac
gu
ac, t, U
an
s plaga, nec ad

uitgeverij
SWP

Eerste druk (2014) tot en met derde druk (2018) is verschenen onder ISBN 978 90 8850 526 3
Vierde herziene druk 2021

Kleine gids SRH

Steunend Relationeel Handelen

Jean Pierre Wilken & Dirk den Hollander

ISBN 978 90 8560 118 0

NUR 875/895

THEMA MKL

BISAC MED105000

DOI 10.36254/978-90-8560-118-0

© 2021 Uitgeverij SWP Amsterdam

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 j°. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (Postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met Uitgeverij SWP voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen door een onderwijsinstelling van een gedeelte uit deze uitgave, in papieren vorm of digitaal, (bijvoorbeeld voor plaatsing ervan op uw digitale leeromgeving of in een reader) kunt u zich richten tot: Stichting UvO, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, Tel. 023-8700212, www.stichting-uvo.nl UvO@cedar.nl.

INHOUD

Voorwoord	4	4. Welke kennis kunnen we gebruiken?	29
1. Uitgangspunten: wat is onze visie?	8	Keernelementen van gezondheid, welzijn en herstel	30
Visie-elementen en wat deze betekenen	9	Fasen van een herstelproces	31
2. Hoe bieden we ondersteuning?	13	Pijlers waarop een herstelproces gebouwd is	32
Vier kernhandelingen	14	Herstelondersteunende activiteiten bij de vijf pijlers	33
Vormen van ondersteuning	16	Kwaliteit van leven	34
Voorbeelden van materiële, natuurlijke en professionele hulpbronnen	17	Betekenis wens en persoonlijke voorkeuren	35
3. Hoe handelen we methodisch?	19	Krachten	36
Zes fasen van SRH	20	5. Welke hulpmiddelen kunnen we gebruiken?	39
Methodisch invulling geven aan de kernhandelingen	21	Communicatiestrategieën	40
Werken in drie op elkaar afgestemde dimensies	22	Krachtenmatrix	41
Wat voor de cliënt belangrijk is	23	Kwaliteit van leven-profiel	42
Matchen cliënt en omgeving	26	Persoonlijk Krachtenprofiel	43
		Werkblad opties	44
		Persoonlijk Plan	45
		Persoonlijk Ondersteuningsplan	47

VOORWOORD

De *Kleine gids SRH* bevat beknopte overzichten van de belangrijkste aspecten van Steunend Relationeel Handelen (SRH). Voorheen noemden we dit Systematisch Rehabilitatiegericht Handelen. Rehabilitatie heet inmiddels Herstelondersteunende Zorg, wat beter past bij de inzichten uit de herstelbeweging en de zorg die we willen realiseren. We benadrukken met de nieuwe naam dat de relatie de belangrijkste basis is. Deze vormt de bedding om mensen in kwetsbare posities effectieve ondersteuning te kunnen bieden bij kwetsbaarheid, herstel en empowerment.

SRH wordt uitgebreid beschreven in het *Handboek Steunend Relationeel Handelen* (Wilken & Den Hollander, 2019) en het praktijkboek *Werken in Verbinding* (Den Hollander & Wilken, 2020). Beide boeken zijn uitgegeven door Uitgeverij SWP in Amsterdam (www.swpbook.com). Het SRH is tevens opgenomen in de databank effectieve sociale interventies (www.movisie.nl). Opleidingen in SRH worden verzorgd door de RINO Groep (www.rinogroep.nl).

Naast een praktijkboek en een handboek publiceren we nu deze gids. De *Kleine gids SRH* vervangt deze boeken niet maar is een handig compact naslagwerk om naast genoemde boeken te gebruiken. Op deze wijze kan het dienen als kompas voor het werken in de dagelijkse praktijk. De gids bevat overzichtelijke schema's, waarin belangrijke elementen worden samengevat. Achtereenvolgens komen aan de orde: uitgangspunten, ondersteuningsprincipes, methodisch werken, kennisbronnen en hulpmiddelen.

We wensen je veel plezier bij het gebruik van deze gids! Zoals altijd blijven opmerkingen en suggesties van harte welkom.

Jean Pierre Wilken
Dirk den Hollander

1.

UITGANGSPUNTEN: WAT IS ONZE VISIE?

In dit deel schetsen we in het kort de uitgangspunten en visie van SRH. Deze vormen de basis van het persoonlijk-professioneel handelen. SRH heeft als doel mensen te ondersteunen bij hun kwaliteit van leven.

Dit gaat in het bijzonder om het ondersteunen van persoonlijk en sociaal herstel van mensen die te maken hebben met ontwrichtende ervaringen, ziekte of beperkingen. Herstel kent daarbij vijf pijlers: motivatie, identiteit, competenties, status en betekenisgeving, en hulpbronnen.

SRH richt zich op het versterken en ondersteunen van deze vijf pijlers en helpt zo autonomie, zelfredzaamheid en sociale participatie te verbeteren.

We beschrijven wat de verschillende aspecten van de visie in de praktijk betekenen.

Uitgangspunten

SRH is het bieden van professionele **relationele zorg** gericht op (herstel van) **kwaliteit van leven**, welzijn en gezondheid bij mensen die te maken hebben met ontwrichtende ervaringen en uitsluiting.

SRH biedt een **methodisch kader** dat als **kompas** dient om effectieve ondersteuning te bieden.

SRH betekent werken in drie op elkaar afgestemde **dimensies**: relatie, handeling en tijd.

SRH kent vier **kernhandelingen**: verbinden, verstaan, verzekeren en versterken.

Met deze kernhandelingen wordt invulling gegeven aan wat belangrijk is voor kwaliteit van leven, herstel van gezondheid en welzijn.

We maken hierbij gebruik van **drie bronnen van kennis**: ervaringskennis, theoretische kennis (o.a. presentie, empowerment, positieve psychologie) en methodische kennis (o.a. relatiegericht, kracht- en oplossingsgericht, narratief en dialogisch werken).

Visie:	Dit betekent:
Ik zie de cliënt als medemens.	De ander heeft dezelfde basisbehoeften die voor iedereen gelden. Ik ben allereerst medemens.
Ik zie de cliënt als burger.	De ander is meer dan alleen cliënt. Hij is een medeburger met alle rechten die voor ieder van ons gelden.
Ik zie de ander als een waardevol persoon.	Elk mens heeft kwaliteiten en kan hiermee bijdragen aan de samenleving.
Ik zie de hele mens.	Ik zie de ander in zijn hele mens-zijn, met alle positieve en negatieve kanten. Ik neem alle levensgebieden die van belang zijn in beschouwing.
Ik zie de mens in zijn lijden.	Ik blijf naast hem staan in zijn lijden en probeer het lijden te verlichten.
Ieder mens is anders.	Ik maak ruimte voor het 'bijzondere' en unieke van de ander.